

státní smlouvu uzavře neb učiní v říšském zákoníku prohlášení o zaručení vzájemnosti. Pro soud jest státní smlouva nebo vládní prohlášení, uveřejněné v říšském zákoníku, jak praví se v téže stati motivů, pozitivní hranicí a podmínkou pro vykonatelnost cizozemských exekučních titulů. Rozhoduje o návrhu na povolení exekuce na základě takového exekučního titulu, musí soud nepovšimnutou ponechat okolnost, zda jest navrhovatelem tuzemec či cizozemec, poněvadž zákon po této stránce ni žádného rozdílu nečiní a tudíž dle zásady § 33 obč. zák. není přípustno, řečený rozdíl činiti, aniž smí soud zabývat se otázkou, zda povolení či nepovolení exekuce bude v zájmu či ku škodě tuzemského účastníka, poněvadž, jak řečeno, ochrana těchto zájmů přísluší vládě, nikoli však soudu. Zaručena-li vzájemnost státní smlouvou nebo vládním prohlášením uveřejněnými v říšském zákoníku, soud, jsou-li splněny i další náležitosti §§ 80 a 81 ex. ř., exekuci povolití musí, buď kdo buď navrhovatelem a třeba, že by z povolení exekuce tuzemci ujma hrozila. Není-li zde naopak prv řečené základní podmínky, soud exekuci povolití nesmí, byť i zjevno bylo, že by uznání vykonatelnosti exekučního titulu bylo v zájmu tuzemcův. Než ani výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 23. ledna 1919, č. 1501/19 není s to, by nahradil státní smlouvu, pokud se týče vládní opírá se návrh na povolení exekuce. Zákon vyžaduje v § 79 ex. ř. vládní prohlášení, jímž byla by uznána vykonatelnost exekučních titulův, o něž prohlášení, uveřejněné v říšském zákoníku, na jehož místo vstoupila pro státní obvod československé republiky sbírka zákonův a nařízení. Zákon rozeznává mezi vládními prohlášeními, jež jsou pro soud závaznými, taková, jež jsou rázu povšechného a musí býti uveřejněna v říšském zákoníku (§ 79 ex. ř.), a taková, jež si soud, jsa v pochybnostech, vyžádati má v konkrétním případě na ministru spravedlnosti (na př. při otázce práva chudých dle § 63 odst. 2 c. ř. s.). Poněvadž jedná se o předpisy rázu formálního, nelze v případech, pro něž prv zmíněná forma jest předepsána, spokojiti se s formou vládního prohlášení, zmíněnou na místě druhém. Než nehledíc k tomu, není řečeným výnosem ministerstva spravedlnosti vysloveno, že by zachovávání vzájemnosti bylo skutečně zabezpečeno. Praví se ve výnosu pouze, »že ani zachovávání vzájemnosti se státy bývalého Rakouska není povolení exekuce na závadu«. Tímto právním názorem není však soud vázán a také jím, hledíc k předpisu § 79 ex. ř., vázán býti nemůže. Jest proto usnesení soudu rekursního neodůvodněno i bylo obnoviti zákonu vyhovující usnesení soudu prvního.

Čís. 90.

Smluvník ručí dle § 1313 a) obč. zák. i za zavinění toho, jehož k splnění smlouvy použila osoba, které smluvník dotýčný úkon přímo byl uložil.

(Rozh. ze dne 18. března 1919, Rv I 151/19.)

Žalobkyně A. objednala u žalované firmy B., obchod s uhlím, fůru uhlí s dovozem do svého domu. Žalovaná použila k dovozu uhlí povozníka Julia Z. a tento dal fůru s uhlím zavézt do domu žalobkyně svým kočím Josefem K. Kočí, složiv uhlí na dvoře domu žalobkyně, vytlačoval

vůz pozpátku ze dvora, narazil však při tom na zdivo domu a plotu před domem, čímž obé značně bylo poškozeno. Žaloba objednatelky A. proti firmě B. o náhradu škody byla procesním soudem první stolice (okresní soud v Karl. Varech) zamítnuta. Soud uznal sice, že vyjížďka prázdného vozu z domu byla pro těsnou souvislost s dovozem uhlí součástí plnění, mínil však, že předpis § 1313 a) obč. zák. nelze rozšiřovati na ručení žalované firmy za zavinění kočího, jehož k splnění dále použil povozník Julius Z. jakožto pomocník žalované firmy, přímého pak zavinění žalované firmy, nanejvýš pokud šlo o výběr pomocníka Julia Z., zde není. — Odvolací soud (krajský soud v Chebu) uznal dle žalobního návrhu, vycházející z právního stanoviska, že povozník Julius Z. nebyl v pravdě pomocníkem, nýbrž náhradníkem žalované firmy a pomocníkem jejím byl kočí Josef K., takže žalovanou firmu stihá zodpovědnost jednak dle § 1010 obč. zák., poněvadž proti tomuto zákonnému předpisu zřídila si náhradníka, jednak dle § 1313 a) obč. zák., poněvadž pomocník Josef K. způsobil škodu svým zaviněním.

Nejvyšší soud potvrdil rozsudek odvolacího soudu.

Důvody:

Dovolací soud přidává se k právnímu názoru procesního soudu první stolice, sdílenému též soudem odvolacím, že vyjížďka vyprázdněného vozu ze dvora žalobkyně byla v tak těsné spojitosti s dodávkou a dovozem uhlí, že dlužno ji považovati za součást plnění sama. Mělať žalobkyně již ze smlouvy nárok na to, by žalovaná firma odstranila, složivši uhlí, ze dvora vůz, na němž tam uhlí přivezla. Vždyť žalovaná firma byla jen proto oprávněna, s vozem na dvůr žalobkyně vjeti, že vezla na něm koupené uhlí. Stala se proto žalobkyni škoda při plnění dodací smlouvy žalovanou firmou. Tím splněn prvý z předpokladů pro použití § 1313 a) obč. zák., o který opřen jest nárok žalobní. Nesporně dále mezi stranami, že žalovaná firma použila k dovozu uhlí do domu žalobkyně Julia Z., jenž dle vysvědčení purkmistrovského úřadu provozuje živnost povoznickou, a nesporně též, že Julius Z. svěřil dovoz uhlí svému kočímu Josefu K. Poněvadž dále strany jsou v tom za jedno, že škodlivá událost sběhla se v osobě kočího Josefa K., jest jádrem sporu otázka, jednak, zda tento kočí škodu svou vinou způsobil, jednak, zda žalovaná firma jest po rozumu § 1313 a) obč. zák. práva z tohoto případného zavinění. V oné otázce procesní soud první stolice ze svého právního hlediska se nevyjádřil, odvolací soud otázku tu si položil a zodpověděl ji kladně. Proti tomuto výroku odvolacího soudu uplatňuje se v dovolání žalované firmy dovolací důvod § 503 č. 2 c. ř. s., leč neprávem. O tom, za jakých okolností došlo k poškození, vyslechl procesní soud první stolice svědka Vincence L. a prohlásil v důvodech rozsudku jeho výpověď za věrohodnou. Tím okolnosti tímto svědkem potvrzené, došly zjištění již na soudě první stolice a byl odvolací soud oprávněn, tyto okolnosti, zejména i onu, že bylo z dostatek místa k projetí, po právní stránce zhodnotiti k úsudku, zda škoda způsobena vinou kočího, či zda šlo o škodu nahodilou. Tohoto oprávnění použil odvolací soud, neučinil však, jak míní dovolatelka, nových skutkových zjištění. Na tom ničeho nemění se tím, že odvolací soud svůj právní úsudek uvádí jako zjištění, poněvadž nerozhoduje zde výraz,

nýbrž právní podstata výroku. Právní názor odvolacího soudu, že poškození stalo se nepozorností kočího, sdílí i soud dovolací, poukazuje k správnému odůvodnění odvolacího soudu a podotýká, že nezáleží na tom, že, jak tvrdila žalující strana, opomenul brzdu utáhnouti; dosti na tom, že za daného stavu věci poškození jinak, než právě neobezřetností kočího, vůbec státi se nemohlo. Za zavinění kočího ručí žalovaná firma žalobkyni dle § 1313 a) obč. zák. Tímto zákonným předpisem došla výrazu zásada, dle níž v smluvním poměru zavinění osob, jichž k splnění smlouvy jednou stranou bylo použito, platí v poměru k druhému smluvníkovi jakoby zavinění strany samé. Při tom jest lhostejno, zda pomocník plnící strany ustanoven byl od této přímo či nepřímo prostřednictvím pomocníka, jehož smluvní strana byla přímo úkonem pověřila. Zákonným důvodem předpisu § 1313 a) obč. zák. byla úvaha, že smluvník nemá vlivu a nemá vědomosti v tom směru, komu druhá strana splnění jako pomocníku ukládá, a že jest proto spravedливо, přesunouti risiko na toho, kdo pomocníků používá a má tudíž možnost a povinnost, o jich schopnosti se přesvědčiti. Strana k plnění oprávněná může žádati, by, co ujednáno, se jí dostalo, strana, zavázaná k plnění, jest povinna, je uskutečniti. Jak je uskuteční, zda-li to, co předsevzítí jest, předsevezme sama nebo dá předsevzítí jinými, jest její věcí a jde na její účet a nebezpečí. Použije-li tudíž pomocníka a tento zase úkon dále přenese na osobu třetí, nedotýká se tato okolnost strany k plnění oprávněné, nýbrž jediné strany k plnění zavázané, již ponecháno býti musí, by vypořádala se se svým pomocníkem, a tento, by vypořádal se s osobou, na niž převzatý úkon dále byl přenesl. Jestli však žalobní nárok odůvodněn ustanovením § 1313 a) obč. zák., netřeba dále zabývatí se otázkou, zda odůvodněn jest též předpisem § 1010 obč. zák. a zda v tomto směru jsou zde uplatňované dovolací důvody § 503 č. 2 a 4 c. ř. s.

Čís. 91.

Obchodní zvyklost, uschovávatí na příkaz komitentů tuzemskou bankou v cizozemsku zakoupené cizozemské cenné papíry u cizozemské bank, zbavuje tuzemskou banku povinnosti k náhradě škody z důvodu, že jí bylo poměry válečnými znemožněno, vrátiti tyto papíry na požádání komitentů.

(Rozh. ze dne 18. března 1919, Rv II 35/19.)

Žalovaná banka, která obstarávala pro žalobkyni na její příkazy od roku 1906 až do roku 1914 nákup a prodej různých cenných papírů, a zakoupila pro ni zejména i značný počet akcií dvou ruských bank, byla žalována na náhradu škody z důvodu, že uložila tyto akcie bez svolení žalobkyně a nejsou k tomu donucena poměry, v Paříži a Petrohradě. čímž se stalo, že žalobkyně nemohla po vypuknutí války vrácení těchto akcií od ní dosíci a prodati je osobě, která jí za ně právě nabídla velmi výhodnou cenu. — O b a n i ž š í s o u d o v é (krajský soud v Olomouci a vrchní zemský soud v Brně) uznali co do důvodu, že žalobní nárok není po právu. Z d ů v o d ů rozsudku soudu odvolacího: Jde o to, zda žalovaná banka jest žalobkyni práva ze škody, kterou jí způsobila tím,